

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

งานการวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาสมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเลย ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน ซึ่งสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ตามลำดับดังต่อไปนี้

5.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

5.2 ขอบเขตของการวิจัย

5.3 วิธีการดำเนินการวิจัย

5.4 สรุปผลการวิจัย

5.5 อภิปรายผลการวิจัย

5.6 ข้อเสนอแนะ

5.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสมรรถภาพด้านความรู้ ด้านพฤติกรรมการบริหาร และด้านคุณลักษณะและเจตคติ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเลย

5.2 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาสมรรถภาพด้านความรู้ ด้านพฤติกรรมการบริหาร และด้านคุณลักษณะและเจตคติ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จังหวัดเลย

5.3 วิธีการดำเนินการวิจัย

1) ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

(1) ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยบุคลากรที่ปฏิบัติงานหน้าที่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเลย จำนวน 29 โรงเรียน แบ่งเป็น 2 กลุ่มคือ ผู้บริหาร จำนวน 61 คน ครูผู้สอน จำนวน 950 คน รวมประชากรทั้งสิ้น จำนวน 1,011 คน

(2) กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้ดำเนินการสุ่มตัวอย่าง โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่าง จากตาราง R.V.Krejcie และ D.W.Morgan ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 327 คน และจัดสัดส่วนตามสถานศึกษา ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหาร จำนวน 53 คน และครูผู้สอน จำนวน 274 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 327 คน

2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น โดยได้ร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษา ปรับปรุงร่างแบบสอบถาม แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความตรง ในด้านโครงสร้าง ด้านเนื้อหา ด้านการใช้ภาษา และด้านอื่นๆ และได้นำเครื่องมือ ไปทดลองใช้เพื่อหาความเที่ยง ที่โรงเรียน จตุรมิตรพิทยาคาร อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น ซึ่งเป็นโรงเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงเท่ากับ 0.9815 แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถาม เกี่ยวกับสภาพภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Checklist) มีข้อความ 5 ข้อ เป็นคำถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ วุฒิการศึกษาสูงสุด ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบันและประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็น เกี่ยวกับสมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) มี 5 ระดับ โดยแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ จำนวน 15 ข้อ ด้านพฤติกรรมการบริหาร จำนวน 22 ข้อ และด้านคุณลักษณะและเจตคติ จำนวน

23 ชื่อ รวมทั้งหมด จำนวน 60 ชื่อ

3) การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล จากกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง และสามารถเก็บข้อมูลได้ทั้งหมด เป็นข้อมูลที่สมบูรณ์ครบทุกชุด จำนวน 327 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4) การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่รวบรวมได้นำไปวิเคราะห์ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS/PC⁺ ดังนี้

(1) ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม แบบตรวจสอบรายการวิเคราะห์ โดยนำมาแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ (%)

(2) ข้อมูลที่ได้จาก แบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า วิเคราะห์ โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เกณฑ์การตัดสินผลการวิเคราะห์ข้อมูล พิจารณาจากค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ตามเกณฑ์จุดกลาง (Midpoint) ของช่วงระดับคะแนน (Class interval)

5.4 สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยครั้งนี้สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1) สภาพภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด มีมากกว่าครึ่งหนึ่งเพียงเล็กน้อย เป็นเพศหญิง นอกนั้นเป็นเพศชาย ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31-40 ปี ซึ่งมีประมาณครึ่งหนึ่งของผู้ตอบแบบสอบถาม รองลงมา ประมาณหนึ่งในห้า ของผู้ตอบแบบสอบถามมีอายุ ระหว่าง 41-50 ปี และอีกประมาณหนึ่งในหก มีอายุระหว่าง 25-30 ปี ส่วนผู้ตอบแบบสอบถามอายุต่ำกว่า 25 ปี มีเพียงหนึ่งในยี่สิบของผู้ตอบแบบสอบถาม และอายุ 51 ปีขึ้นไปมีต่ำกว่าหนึ่งในยี่สิบของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนวุฒิการศึกษาสูงสุดอยู่ในระดับปริญญาตรี มีมากกว่ากึ่งหนึ่งของผู้ตอบแบบสอบถามเพียงเล็กน้อย และผู้มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีและต่ำกว่าปริญญาตรี มีจำนวนเท่ากันประมาณเกือบหนึ่งในยี่สิบ ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบันเป็นครูปฏิบัติการสอน เป็นส่วน

มาก ประมาณสี่ในห้า รองลงมาเป็นผู้ช่วยผู้บริหาร ประมาณเกือบถึงหนึ่งในสิบ และเป็นผู้บริหารมากกว่าหนึ่งในสิบเพียงเล็กน้อย ส่วนประสบการณ์การทำงาน ในตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน มากกว่าหนึ่งในสาม อยู่ระหว่าง 1-5 ปี รองลงมา ระหว่าง 11-15 ปี มีเกือบถึงหนึ่งในสี่ และมากกว่าหนึ่งในห้าเพียงเล็กน้อย อยู่ระหว่าง 16-20 ปี ส่วนอยู่ระหว่าง 6-10 ปี มีมากกว่าหนึ่งในสิบ และ 21 ปีขึ้นไป มีน้อยกว่าหนึ่งในสิบเพียงเล็กน้อย

2) สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียน

สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียน ด้านความรู้ ด้านพฤติกรรม การบริหารและด้านคุณลักษณะและเจตคติ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและ ครูผู้สอน ในภาพรวม อยู่ในระดับ "มาก" ทุกด้าน เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้คือ ด้านคุณลักษณะและเจตคติ ด้านความรู้และด้านพฤติกรรม การบริหาร ผลการวิเคราะห์เป็นรายด้าน ดังนี้

(1) ด้านความรู้ พบว่า สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียน โดยภาพรวม อยู่ในระดับ "มาก" เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเห็นได้ว่า สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียนด้านความรู้ ข้อที่ อยู่ในระดับ "มาก" อันดับแรก คือ ความรู้เกี่ยวกับระเบียบ กฎหมายและแนวปฏิบัติของทางราชการ รองลงมา คือ ความรู้เกี่ยวกับนโยบายและการวางแผนการศึกษา และความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ และพัฒนาสิ่งแวดล้อม ส่วนสมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียนด้านความรู้ข้อที่ต่ำสุดซึ่ง อยู่ในระดับ "ปานกลาง" มี 2 ข้อ คือ ความรู้เกี่ยวกับการวิจัยทางการศึกษา และความรู้เกี่ยวกับศาสตร์ทางคอมพิวเตอร์ ซึ่งผู้บริหารและครูผู้สอน มีความคิดเห็นตรงกัน ส่วนข้ออื่นๆ อยู่ในระดับ "มาก" ทั้งหมด

ผู้บริหารโรงเรียน มีความคิดเห็นว่า สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียน ด้านความรู้ในภาพรวม อยู่ในระดับ "มาก"

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า สมรรถภาพด้านความรู้ อยู่ในระดับ "มาก" อันดับแรก คือ ความรู้เกี่ยวกับระเบียบ กฎหมายและแนวปฏิบัติของทางราชการ รองลงมาคือ ความรู้เกี่ยวกับนโยบายและการวางแผนการศึกษา ความรู้เกี่ยวกับหลักการและทฤษฎีการบริหารการศึกษาและความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น

ส่วนสมรรถภาพด้านความรู้ที่ผู้บริหารโรงเรียน มีความคิดเห็นว่าต่ำสุดซึ่ง อยู่ในระดับ "ปานกลาง" มี 2 ข้อ คือ ความรู้เกี่ยวกับการวิจัยทางการศึกษาและ ความรู้เกี่ยวกับศาสตร์ทางคอมพิวเตอร์ ส่วนข้ออื่นๆ อยู่ในระดับ "มาก" ทั้งหมด

สำหรับกลุ่มครูผู้สอน มีความคิดเห็นว่า สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียน ด้านความรู้ ในภาพรวมอยู่ในระดับ "มาก" เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อจะพบว่า อยู่ในระดับ "มาก" 3 อันดับแรก คือ ความรู้เกี่ยวกับระเบียบกฎหมายและแนว ปฏิบัติของทางราชการ ความรู้เกี่ยวกับนโยบายและการวางแผนการศึกษา ความ รู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ และพัฒนาสิ่งแวดล้อม

ส่วนสมรรถภาพด้านความรู้ที่กลุ่มครูผู้สอน มีความคิดเห็นว่าข้อที่ต่ำสุด ซึ่ง อยู่ในระดับ "ปานกลาง" มี 2 ข้อ เช่นเดียวกับความคิดเห็นของผู้บริหาร คือ ความรู้เกี่ยวกับการวิจัยทางการศึกษาและความรู้เกี่ยวกับศาสตร์ทางคอมพิวเตอร์

(2) ด้านพฤติกรรมการบริหาร พบว่า สมรรถภาพของผู้บริหาร โรงเรียนมีพฤติกรรมการบริหาร โดยภาพรวม อยู่ในระดับ "มาก" เมื่อพิจารณา เป็นรายข้อ มีสมรรถภาพด้านพฤติกรรมการบริหาร ข้อที่อยู่ในระดับ "มาก" อันดับ แรกคือ ความสามารถในการเป็นประธาน ในการประชุม รองลงมาคือการเลือก ระบบการสื่อสารที่รวดเร็ว ประหยัดและมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานและผู้ร่วม งานทุกคนได้รับทราบ ส่วนสมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียน ด้านพฤติกรรมการ บริหาร ข้อที่ต่ำสุด ซึ่งอยู่ในระดับ "ปานกลาง" มี 2 ข้อ คือ การยอมรับความ คิดเห็นของผู้ใต้บังคับบัญชา และการสร้างเสริมขวัญในการทำงานสร้างความร่วม มีใจในหมู่คณะหรือทำงานร่วมกัน เป็นทีมโดยอาศัยแรงจูงใจเพื่อกระตุ้นให้ทุ่มเทแรง ใจในการปฏิบัติงาน ส่วนข้ออื่นๆ อยู่ในระดับ "มาก" ทั้งหมด

กลุ่มผู้บริหารโรงเรียน มีความคิดเห็นว่า สมรรถภาพด้านพฤติกรรมการ บริหารของผู้บริหารโรงเรียน โดยภาพรวม อยู่ในระดับ "มาก"

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อจะเห็นว่า สมรรถภาพด้านพฤติกรรมการบริหาร อยู่ในระดับ "มาก" ทุกข้อ ข้อที่อยู่ในระดับ "มาก" อันดับแรก คือความสามารถ ในการเป็นประธานในการประชุม รองลงมา คือ การเลือกใช้ระบบการติดต่อ สื่อสารที่รวดเร็ว ประหยัดและมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน และผลการตัดสินใจ

ของผู้บริหาร ไม่ว่าจะออกมาในรูปดีหรือไม่ก็ตามผู้บริหารจะรับผิดชอบต่อผลที่เกิดขึ้นนั้นเสมอ

ส่วนสมรรถภาพด้านพฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน ข้อที่อยู่ในระดับ "มาก" อันดับสุดท้าย คือ การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ศิลปวัฒนธรรมไทย ต่อชุมชน

สำหรับกลุ่มครูผู้สอน มีความคิดเห็นว่า สมรรถภาพด้านพฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน โดยภาพรวม อยู่ในระดับ "มาก"

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อสมรรถภาพด้านพฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน ข้อที่อยู่ในระดับ "มาก" อันดับแรก คือ ความสามารถในการเป็นประธานในการประชุม รองลงมา คือ การเลือกใช้ระบบการติดต่อสื่อสารที่รวดเร็วประหยัดและมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

ส่วนสมรรถภาพด้านพฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนที่ครูผู้สอนมีความคิดเห็น ข้อที่อยู่ในระดับ "ปานกลาง" เรียงลำดับจากน้อยไปหามาก ดังนี้ คือ การยอมรับความคิดเห็นของผู้ใต้บังคับบัญชา การเสริมสร้างขวัญในการทำงาน สร้างความร่วมมือในหมู่คณะ หรือทำงานเป็นทีม โดยอาศัยแรงจูงใจเพื่อกระตุ้นให้ทุ่มเทแรงใจในการปฏิบัติงาน การตัดสินใจโดยคำนึงถึงลักษณะการตัดสินใจภายใต้สภาวะการณ์ที่แตกต่าง เช่น สภาวะการณ์ที่แน่นอน สภาวะการณ์เสี่ยงและสภาวะการณ์ไม่แน่นอน ความสามารถในการลด และจัดปัญหาอันเนื่องมาจากการปฏิบัติงานด้วยวิธีที่เหมาะสม ความเอาใจใส่พยายามแก้ไขข้อขัดแย้งในการบริหารและการสร้างความสัมพันธ์ให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชา สามารถทำงานร่วมกันได้ ส่วนข้ออื่นๆ อยู่ในระดับ "มาก" ทั้งหมด

(3) ด้านคุณลักษณะและเจตคติ พบว่า สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียนด้านคุณลักษณะและเจตคติ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูผู้สอน โดยภาพรวม อยู่ในระดับ "มาก" เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อจะเห็นว่า สมรรถภาพด้านคุณลักษณะและเจตคติ อยู่ในระดับ "มาก" ทุกข้อ ข้อที่อยู่ในระดับ "มาก" อันดับแรก คือ การมีความเชื่อมั่นในตนเอง รองลงมา คือ การตระหนักในคุณค่าของภาษา และวรรณคดี ในฐานะเป็นวัฒนธรรมประจำชาติ และความมีปฏิภาณ

ไหวพริบและเฉลียวฉลาด ส่วนสมรรถภาพด้านคุณลักษณะและเจตคติ ชื่อที่อยู่ในระดับ "มาก" อันดับสุดท้าย คือ การเอาใจใส่ต่อสวัสดิภาพของผู้ได้บังคับบัญชา

กลุ่มผู้บริหารโรงเรียน มีความคิดเห็นว่า สมรรถภาพด้านคุณลักษณะและเจตคติของผู้บริหารโรงเรียน โดยภาพรวม อยู่ในระดับ "มาก"

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเห็นได้ว่า สมรรถภาพด้านคุณลักษณะและเจตคติอยู่ในระดับ "มาก" ทุกข้อ ชื่อที่อยู่ในระดับ "มาก" อันดับแรกคือ มีความเชื่อมั่นในตนเอง รองลงมาคือการปฏิบัติตนในทางที่ตรงเป็นตัวอย่างแก่ผู้ได้บังคับบัญชา และความยินดีให้คำปรึกษาหารือ กับการตระหนักในคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีของไทย

ส่วนสมรรถภาพด้านคุณลักษณะและเจตคติ ของผู้บริหารโรงเรียน ที่อยู่ในระดับ "มาก" อันดับสุดท้าย คือ การเอาใจใส่ต่อสวัสดิภาพของผู้ได้บังคับบัญชา

สำหรับกลุ่มครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่าสมรรถภาพด้านคุณลักษณะและเจตคติของผู้บริหารโรงเรียน โดยภาพรวม อยู่ในระดับ "มาก"

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเห็นได้ว่า สมรรถภาพด้านคุณลักษณะและเจตคติชื่อที่อยู่ในระดับ "มาก" อันดับแรก คือ มีความเชื่อมั่นในตนเอง รองลงมาคือการตระหนักในคุณค่าของภาษา และวรรณคดีในฐานะที่เป็นวัฒนธรรมประจำชาติ และความกล้าตัดสินใจ ส่วนสมรรถภาพด้านคุณลักษณะและเจตคติชื่อที่กลุ่มครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่าอยู่ในระดับ "ปานกลาง" มี 2 ชื่อ คือความเข้าใจในความแตกต่างของผู้ได้บังคับบัญชา และการเอาใจใส่ต่อสวัสดิภาพของผู้ได้บังคับบัญชา ส่วนข้ออื่นๆ อยู่ในระดับ "มาก" ทั้งหมด

5.5 อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ศึกษาประเด็นข้อค้นพบต่างๆ และจะนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1) สมรรถภาพด้านความรู้ ผลการวิจัย พบว่า สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียนด้านความรู้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับ "มาก" 3 อันดับแรก คือ ความรู้เกี่ยวกับระเบียบ กฎหมาย และแนวปฏิบัติของทางราชการ ความรู้เกี่ยวกับนโยบายและการวางแผนทางการศึกษา และความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม อาจเป็นสาเหตุจากลักษณะการเป็นผู้บริหาร ที่จะต้องมีความรอบรู้เกี่ยวกับระเบียบ กฎหมาย และแนวปฏิบัติของทางราชการ ตลอดจนนโยบาย และการวางแผนทางการศึกษา อย่างชัดเจนตามนโยบายของกรมสามัญศึกษา และนำไปชี้แจงเพื่อเป็นแนวปฏิบัติแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา ได้ปฏิบัติอย่างถูกต้อง ไม่ขัดต่อนโยบายและสามารถนำไปวางแผนในการจัดการศึกษาได้อย่างถูกต้อง ส่วนการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมนั้น เป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่จะต้องวางแผนร่วมกับผู้ใต้บังคับบัญชา จัดเป็นโครงการไว้ในแผนปฏิบัติงานของโรงเรียน และให้ได้ผลเป็นรูปธรรม เพื่อเป็นการปลูกฝังนิสัย ให้แก่เยาวชนของชาติ ให้รู้จักอนุรักษ์ และพัฒนาสิ่งแวดล้อม อย่างไรก็ตามยังมีส่วนที่ผู้บริหาร มีสมรรถภาพด้านความรู้ อยู่ในระดับ "ปานกลาง" คือ ความรู้เกี่ยวกับศาสตร์ทางคอมพิวเตอร์และความรู้เกี่ยวกับการวิจัยทางการศึกษา สาเหตุอาจเนื่องมาจากคอมพิวเตอร์เพิ่งเข้ามาสู่ระบบการศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ผู้บริหารคงจะอยู่ในระหว่างศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับศาสตร์ทางคอมพิวเตอร์ ส่วนความรู้เกี่ยวกับการวิจัยทางการศึกษานั้น ผลงานการวิจัยที่ออกมามีไม่มากพอและการเผยแพร่ ยังมีน้อยจึงทำให้ผู้บริหารและครูผู้สอนมองผู้บริหารว่า มีสมรรถภาพด้านความรู้เกี่ยวกับการวิจัยทางการศึกษา อยู่ในระดับ "ปานกลาง" และในปัจจุบันกรมสามัญศึกษา มีนโยบายสนับสนุนให้ผู้บริหารและครูผู้สอน ได้มีโอกาสศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นเป็นจำนวนมาก คงเป็นส่วนทำให้มองเห็นความสำคัญของการวิจัยทางการศึกษาได้มากขึ้น คอมพิวเตอร์หรือการวิจัยทางการศึกษาเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งของการศึกษาในยุคปัจจุบัน ที่จะขาดไม่ได้ ฉะนั้นผู้บริหารควรให้

ความสนใจและให้การส่งเสริม สนับสนุนให้มากยิ่งขึ้น นอกจากนั้นยังมีความรู้ราย การอื่นๆ ที่อยู่ในระดับ "มาก" เช่นกัน คือ ปรัชญาทางการศึกษา หลักการและ ทฤษฎีทางการศึกษา หลักสูตรการจัดแผนการเรียนในระดับมัธยมศึกษา การนิเทศ การศึกษา นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา การวัดผลและการประเมินผล ด้านการเมือง เศรษฐกิจ วัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น หลักการและทฤษฎีการ บริหารทางการศึกษาและจิตวิทยาการบริหาร และเป็นผู้สามารถให้คำแนะนำแก่ ครู-อาจารย์ นักเรียน ตลอดจนประชาชนได้ และยังสามารถนำความรู้มาใช้ให้เกิด ประโยชน์ต่อการบริหารโรงเรียน กำกับดูแลในการจัดการเรียนการสอนให้เป็น ไปตามหลักสูตร และนโยบายได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับ วิชัย เวียงสงค์ (2527) ที่วิจัยพบว่า ผู้บริหารต้องมีความรอบรู้ เรื่องระเบียบกฎหมายข้อบังคับ เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของตน เช่นเดียวกับความคิดเห็นของ วินัย เกษมเศรษฐ (2521) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารที่ดีจะต้องมีความรู้ว่าการจัดการ ตลอดจน ศิริธร สุขโขใจ (2531) วิจัยพบว่า ผู้บริหารควรมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน วิชาการและให้การสนับสนุนครูอาจารย์ให้มีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับหลักสูตร การประเมินผลงานทางวิชาการ

2) สมรรถภาพด้านพฤติกรรมการบริหาร ผลการวิจัยพบว่า สมรรถภาพ ของผู้บริหารโรงเรียน ด้านพฤติกรรมการบริหาร ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับ "มาก" 3 อันดับแรก คือความ สามารถในการเป็นประธานในการประชุม การเลือกใช้ระบบการติดต่อสื่อสารที่ รวดเร็ว ประหยัด และมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน การกำหนดนโยบาย เป้าหมายและวัตถุประสงค์โรงเรียนอย่างชัดเจนและมีผู้ร่วมงานทุกคนได้รับทราบ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารเป็นบุคคลที่มีเกียรติน่าเชื่อถือเป็นที่ไว้วางใจเหมาะสม ที่เป็นประธาน ในการประชุมต่างๆ รวมถึงการที่ผู้บริหาร มีความกล้าตัดสินใจ จึงทำให้ระบบการติดต่อสื่อสาร เป็นไปด้วยความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ซึ่ง สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สมบูรณ์ ภิญญาศรี (2537) ที่พบว่า พฤติกรรม การบริหารของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาดีเด่น ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และ ขนาดเล็ก ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารและครูผู้สอน ปฏิบัติงานโดยภาพรวม

และเป็นรายด้าน อยู่ในระดับ "มาก" นอกจากนั้น ผู้บริหารโรงเรียนมักจะได้รับการอบรมประชุมสัมมนาเป็นประจำทุกปี หรือได้เข้าร่วมประชุมสัมมนา กับหน่วยงานทางราชการอื่นๆ ตลอดจน เข้าร่วมประชุมกับองค์กรเอกชนต่างๆ เช่น นักธุรกิจ พ่อค้า ประชาชน เป็นต้น ทำให้ได้รับประสบการณ์ในด้านการบริหาร ทำให้พฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหาร เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย ทันต่อเหตุการณ์ ทำให้การจัดการ การดำเนินงานการบริหาร เป็นไปอย่างราบรื่น รู้จักใช้คำพูดที่เข้าใจง่าย มีมนุษยสัมพันธ์กับหน่วยงานอื่น สร้างความสัมพันธ์อันดีกับชุมชน รู้จักประเมินผลงานที่ปฏิบัติแล้วทุกด้าน และยังเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ให้บุคคลอื่นได้ทราบผลงาน ปรีชา คัมภีร์ (2522) ได้วิจัยพบว่าผู้บริหารการศึกษา ส่วนใหญ่ยอมรับว่า การศึกษาอบรมเกี่ยวกับ การบริหารการศึกษาที่ตนได้รับครั้งก่อน และขณะดำรงตำแหน่งอยู่ยังไม่เพียงพอ ในการบริหารงานในหน้าที่ ผู้บริหารยังต้องหมั่นศึกษาและเข้าอบรมสัมมนาอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้มีความรู้และได้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการบริหาร ให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของโลก เช่นเดียวกับ วิจิตร วรุตบางกูร (2520) ได้วิจัยพบว่า ผู้บริหารต้องทำงานร่วมกับบุคคลอื่น จึงต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ยิ้มแย้ม แจ่มใส เสมอต้นเสมอปลายยกย่องชมเชยผู้ร่วมงาน รับฟังความคิดเห็น มีความจริงใจ ยืดหยุ่น จริงใจ เป็นแบบอย่าง และเป็นกันเองกับผู้ร่วมงาน และสอดคล้องกับ พันธ์ หันนาคินทร์ (2526) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารที่หวังจะเห็นความร่วมมืออย่างจริงจัง และมีประสิทธิภาพนั้น ต้องเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และมีส่วนร่วมในการทำงานนั้นๆ

แต่ถ้าพิจารณา ด้านพฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหาร เป็นรายด้านแล้ว ยังมี ด้านการยอมรับความคิดเห็นของผู้ใต้บังคับบัญชา ด้านการเสริมสร้างขวัญในการทำงาน สร้างความร่วมมือในหมู่คณะ หรือทำงานเป็นทีม โดยอาศัยแรงจูงใจ เพื่อกระตุ้นให้ทุ่มเทแรงใจในการปฏิบัติงาน ในภาพรวมอยู่ในระดับ "ปานกลาง" โดยผู้บริหารมองผู้บริหาร อยู่ในระดับ "มาก" แต่ครูผู้สอนจะมองผู้บริหารอยู่ในระดับ "ปานกลาง" ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูผู้สอนมีจำนวนมากมีความคิดที่หลากหลาย ในบางครั้งผู้บริหารไม่สามารถทำตามอย่างที่ทุกคนคิด ได้ทุกเรื่องไป ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชา มองผู้บริหารว่าไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้ใต้

บังคับบัญชาซึ่งทำให้รวมไปถึงการไม่ได้รับขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน การเอา
ใจใส่ต่อการพยายามแก้ไขข้อขัดแย้งความสามารถในการลดข้อขัดแย้งอันเนื่อง
มาจากการปฏิบัติงาน ด้วยวิธีที่เหมาะสม และการสร้างความสัมพันธ์ ให้แก่ผู้ใต้
บังคับบัญชา สามารถทำงานร่วมกันได้ แต่อย่างไรก็ตาม ผู้บริหารก็ได้นำ
แนวความคิดของผู้ใต้บังคับบัญชา มาประมวลเป็นแนวความคิดเพื่อที่จะพัฒนาและ
แก้ไขในส่วนที่บกพร่อง ดังเช่น ได้พาคณะครูไปทัศนศึกษาดูงาน ทั้งในและต่าง
จังหวัด เพื่อจะได้เห็นความแตกต่างในการปฏิบัติงานของตนกับผู้อื่น จัดให้มีการ
แข่งกีฬาครูระหว่างโรงเรียนในกลุ่มฯ เพื่อสร้างความสามัคคีให้เกิดขึ้นในหมู่คณะ
การให้คณะครูเข้ารวมการอบรมหรือเข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ ทั้งในระดับกลุ่มฯ
ระดับจังหวัด หรือระดับเขตการศึกษา ได้จัดขึ้น ตลอดจนถึงระดับประเทศ เป็น
ผลทำให้ครู-อาจารย์ โรงเรียนมัธยมศึกษา ส่งกิจกรรมสามัญศึกษา จังหวัดเลย
มีความคิดที่กว้างไกลยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตามผู้บริหารต้องพยายามปรับปรุงพฤติกรรม
การบริหารในทุกๆด้าน เพื่อให้เกิดประสิทธิผลยิ่งขึ้น ดัง วิจิตร วรุตบางกูรและ
สุพิชชา อีระกุล (2523) ได้กล่าวว่า ผู้บริหารจะต้องพัฒนาตนเอง ให้มีทักษะ
ในด้านที่สำคัญ คือ จะต้องรู้จักตนเอง มีความมั่นใจและมั่นคงในอารมณ์ จะต้องรู้
จักและพยายามเข้าใจผู้อื่น มีใจกว้าง และรับฟังความคิดเห็นของผู้ร่วมงาน ต้อง
ยึดหลัก "รู้จักตน เข้าใจคน เพื่อผลของงาน" ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ
อนันต์ มาสวัสต์ (2518) ได้ค้นพบว่าคุณลักษณะของครูใหญ่ที่พึงปรารถนาของครู
คือ ปกครองบังคับบัญชาโดยยึดหลักพรหมวิหาร 4 มีความยุติธรรม ใจกว้าง ยอม
รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เป็นต้น

ปัจจุบันผู้บริหารโรงเรียน เป็นบุคคลที่มีวุฒิภาวะสูง ทั้งทางด้านวัยวุฒิและ
คุณวุฒิ ได้ศึกษาอบรมทางด้านคุณธรรมมากทำให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในทาง
ที่ดีงาม มุ่งเห็นการเป็นผู้นำที่ดี เป็นประชาธิปไตย เปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชา
ได้แสดงความคิดเห็นและแสดงความสามารถอย่างเต็มที่ และให้การสนับสนุนผู้ใต้
บังคับบัญชา ที่มีผลงานให้เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป

3) สมรรถภาพด้านคุณลักษณะและเจตคติ ผลการวิจัยพบว่า สมรรถภาพ
ของผู้บริหารโรงเรียน ด้านคุณลักษณะและเจตคติ ตามความคิดเห็น ของผู้บริหาร

โรงเรียนและครูผู้สอน โดยภาพรวม อยู่ในระดับ "มาก" 3 อันดับแรก คือ มีความเชื่อมั่นในตนเอง การตระหนักในคุณค่าของภาษา และวรรณคดีในฐานะที่เป็นวัฒนธรรมประจำชาติ ความมีปฏิภาณไหวพริบและเฉลียวฉลาด ความกล้าตัดสินใจ การปฏิบัติตนในทางที่ดีงามเป็นตัวอย่างแก่ผู้ได้บังคับบัญชา อันเนื่องมาจากผู้บริหารต้องเป็นผู้นำเป็นผู้เชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกับโรงเรียน เป็นที่พึ่งของผู้ได้บังคับบัญชา การกระทำอะไรก็ตาม ต้องมีความเชื่อมั่นในตนเอง ในบางครั้งต้องปฏิบัติการกิจโดยลำพัง ถ้าผู้บริหารขาดความเชื่อในตนเองแล้วอาจทำให้การกิจนั้นไม่ประสบความสำเร็จ ในด้านคุณค่าของภาษาและวรรณคดีในฐานะเป็นวัฒนธรรมประจำชาติ เป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่จะต้องเป็นแบบอย่าง ให้แก่ชุมชนในฐานะเป็นผู้นำ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พูลสวัสดิ์ อารวิชัย (2537) ได้กล่าวว่า หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ เขตการศึกษา 10 โดยภาพรวม มีคุณลักษณะเป็นผู้นำ อยู่ในระดับ "มาก" และสอดคล้องกับความคิดเห็นของ เก่งกิจ อนันตภักดิ์ (2526) อรุณ รักธรรม (2527) สมพงษ์ เกษมสิน (2521) ที่กล่าวว่า คุณลักษณะของผู้นำ ที่พึงประสงค์นั้นจะต้องมีคุณลักษณะ ด้านสติปัญญา ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ และด้านอุปนิสัยอยู่ในระดับสูง เช่นเดียวกับ ความคิดเห็นของ ภิญโญ สาร (2526) ที่ว่า "ผู้นำควรมีคุณลักษณะพิเศษหลายประการ โดยเฉพาะ ความฉลาดไหวพริบดี มีสมองเฉียบแหลม รู้เท่าทันเหตุการณ์เป็นสิ่งที่จำเป็นที่สุด สำหรับผู้บริหาร" และยังสอดคล้องกับความคิดเห็นของ เทพนม เมืองแมน (2522) ซึ่งกล่าวว่าคุณลักษณะของผู้นำจะต้องมีกิริยา หน้าตา ท่าทาง มีความประพฤติดี และมีความสอดคล้องกับ ผลงานวิจัยของ ทินพันธ์ นาคะตะ (2509) ที่ว่า คุณลักษณะของผู้นำที่ดีจะเกี่ยวข้องกับการแสดงลักษณะท่าทางอย่างสงบเสงี่ยม อุดมทน ส่วน Magnuson (1971) ได้วิจัย คุณลักษณะของผู้จัดการโรงเรียน ที่ประสบความสำเร็จ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการให้ผู้จัดการมีอารมณ์ขัน ส่วนความคิดเห็น ของหลวงวิจิตรวาทการ (2520) กล่าวว่า ผู้นำที่ดีจะต้อง เป็นผู้ที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับ ความคิดเห็นของ Banard (อ้างถึงใน ภิญโญ สาร, 2526) ที่ว่า ผู้นำจะต้องเป็นผู้ที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความรับผิดชอบ ส่วนการเอาใจใส่ต่อสวัสดิภาพของผู้ได้บังคับ

บัญชา และความเข้าใจในความแตกต่าง ของผู้ใต้บังคับบัญชา ที่ครูผู้สอนมองผู้
 ผู้บริหารในระดับ "ปานกลาง" แต่ผู้บริหารมองผู้บริหาร อยู่ในระดับ "มาก" และ
 ถ้ามองในภาพรวมแล้วจะ อยู่ในระดับ "มาก" จะเห็นได้ว่าผู้ใต้บังคับบัญชาส่วน
 มากเข้าใจในตัวของผู้บริหาร ที่จะต้องรับภารกิจทุกอย่าง รวมถึงการเป็นตัวแทน
 ของทางราชการหรือหน่วยงาน ในการไปประชุมสัมมนาในสถานที่ต่างๆ จึงทำให้
 ครูผู้สอนบางส่วน มองว่าไม่ได้เอาใจใส่ต่อสวัสดิภาพของผู้ใต้บังคับบัญชา และไม่
 เข้าใจในความแตกต่างของผู้ใต้บังคับบัญชา อย่างไรก็ตาม ผู้บริหารต้องเอาใจ
 ใส่ต่อสวัสดิภาพ และเข้าใจความแตกต่างของผู้ร่วมงาน เพราะในการทำงานนั้น
 การสร้างขวัญกำลังใจเป็นสิ่งสำคัญดัง วิจิตร วรุตบางกูรและ สุพิชชา อีระกุล
 (2523) ได้กล่าวว่า ผู้บริหารต้องพัฒนาตนเองให้มีทักษะในด้านที่สำคัญคือจะต้อง
 รู้จักตนเอง มีความเชื่อมั่นและมั่นคงในอารมณ์ จะต้องรู้จักและพยายามเข้าใจ
 ผู้อื่น มีใจกว้าง และรับฟังความคิดเห็นของผู้ร่วมงาน ต้องยึดหลัก "รู้จักตน เข้า
 ใจคน เพื่อผลของงาน"

4) สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียน ด้านความรู้ ด้านพฤติกรรมกา
 ารบริหาร และด้านคุณลักษณะและเจตคติ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน
 และครูผู้สอน ในภาพรวมอยู่ในระดับ "มาก" เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้
 สมรรถภาพด้านคุณลักษณะและเจตคติ ด้านความรู้ และด้านพฤติกรรมกา
 ารบริหาร ถ้าแยกเป็นกลุ่มของผู้บริหารและครูผู้สอน ผู้บริหารมีความคิดเห็นว่สมรรถภาพทั้ง
 3 ด้าน อยู่ในระดับ"มาก" เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านคุณลักษณะ
 และเจตคติ ด้านพฤติกรรมกาารบริหาร และด้านความรู้ ที่เห็นว่าด้านความรู้อยู่
 ในระดับ "มาก" อันดับสุดท้าย อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารเองคิดว่าความรู้ที่ตนมีอยู่
 ยังไม่เพียงพอ จะต้องศึกษาหาความรู้ให้มากกว่านี้ เพื่อจะได้นำมาพัฒนา และ
 ปรับปรุงงานในองค์กรของตนให้ดีขึ้น เช่น กรมสามัญศึกษาได้สนับสนุนผู้บริหารที่มี
 ความรู้ในระดับปริญญาตรี หรือเทียบเท่าระดับปริญญาตรี ได้ไปศึกษาต่อในระดับที่
 สูงขึ้น เพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้ ให้กับผู้บริหารซึ่งเป็นผู้นำขององค์กรนั้นๆ ส่วน
 ครูผู้สอนได้มองสมรรถภาพของผู้บริหาร อยู่ในระดับ "มาก" เรียงลำดับจากมาก
 ไปหาน้อยดังนี้ ด้านคุณลักษณะและเจตคติ ด้านความรู้ และด้านพฤติกรรมกา

บริหาร อย่างไรก็ตามสมรรถภาพทั้ง 3 ด้าน ก็อยู่ในระดับ"มาก" ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมบูรณ์ ภิญญศิริ (2537) ที่พบว่าพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาดีเด่น ทุกด้านการบริหารโรงเรียน ทั้ง 3 ขนาด ปฏิบัติอยู่ในระดับ "มาก" เช่นเดียวกับ พูลสวัสดิ์ อาจวิชัย (2537) ได้วิจัยพบว่าคุณลักษณะของผู้นำของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ในเขตการศึกษา 10 โดยภาพรวมอยู่ในระดับ "มาก" สอดคล้องกับ ประมวล อินทรศิริ (2537) ที่วิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9 มีภาวะผู้นำแบบประสานประโยชน์ อยู่ในระดับ "มาก" ซึ่งการวิจัยสอดคล้องกับ ผลงานวิจัยของ คงสี สันทอง (2536) มนตรี แสนวิเศษ (2535) พิพัฒน์ ภัทรพงศ์สินธุ์ (2535) สมชาย สิงห์ยะบุศย์ (2532) เสียม พูลเยี่ยม (2532) บุญช่วย วัฒนาพันธ์ทวีไล (2531) เจริญ ขวัญสำราญ (2531) และสมจิตร ภาชนะ (2530) ซึ่งผลการวิจัยเหล่านี้พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติงาน อยู่ในระดับ"มาก" เช่นกัน ตลอดจนผลการวิจัยของ วิชัย เวียงสงค์ (2527) ที่พบว่าผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน มีความคิดเห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนศึกษา สงเคราะห์มีคุณลักษณะอยู่ในระดับ "มาก" ซึ่งหมายถึงคุณภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา ย่อมขึ้นอยู่กับสมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียน และผู้บริหารโรงเรียนที่มีสมรรถภาพสูงจะสามารถบริหารงานในโรงเรียน ให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้ อย่างมีประสิทธิภาพ กล่าวคือ ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเลย ตามความคิดเห็น ของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน ในการวิจัย ภาพรวมพบว่า เป็นผู้มีความรู้ความสามารถมาก มีพฤติกรรมการบริหารที่ดี ตลอดจนมีคุณลักษณะและเจตคติที่ดี จึงทำให้ผู้บริหารมีสมรรถภาพที่สูง สามารถบริหารโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลไปสู่การเรียนการสอนของนักเรียน ให้มีคุณภาพที่พึงประสงค์ อันเป็นตัวบ่งชี้ให้เห็นว่า คุณภาพของการศึกษา ของ จังหวัดเลย ว่าอยู่ในระดับที่ดีมีประสิทธิภาพ

ฉะนั้น จากผลการวิจัย สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเลย ด้านความรู้ ด้านพฤติกรรมการบริหาร และ ด้านคุณลักษณะและเจตคติ นั้นอยู่ในระดับ"มาก" เป็นที่พึงพอใจในระดับสูงเพราะ

ผู้บริหารเป็นผู้ที่ตีพพร้อมทุกด้านไม่ว่าจะเป็น สติปัญญา ร่างกาย อารมณ์ และสังคม สามารถที่จะบริหารการศึกษา ไปสู่ความเป็นเลิศได้ในอนาคตอันไม่ช้านี้ ซึ่งจะทําให้การศึกษา หรือการเรียนการสอนไปสู่ จุดประสงค์ เป้าหมายของหลักสูตร หรือนโยบายของชาติ นั่นก็คือ นักเรียนซึ่งจะเป็นอนาคตของชาติ จะต้องเป็นผู้ที่มีประสิทธิภาพ ที่ชาติต้องการอย่างแน่นอน

5.6 ข้อเสนอแนะ

1) ข้อเสนอแนะสำหรับกรมสามัญศึกษา

กรมสามัญศึกษา ควรพิจารณาส่งเสริม สนับสนุน ผู้บริหารโรงเรียน ให้มีสมรรถภาพสูงขึ้น เพราะถ้าผู้บริหารมีสมรรถภาพที่ดี ย่อมนำไปสู่การพัฒนาให้นักเรียน ให้มีคุณภาพที่พึงประสงค์ อันเป็นเป้าหมายหลักของการจัดการศึกษา และเป็นตัวชี้ให้เห็นถึงคุณภาพและประสิทธิภาพของการศึกษา ดังนี้

(1) ควรส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้บริหารโรงเรียน ได้มีความรู้และเห็นความสำคัญของการวิจัย เพื่อนำผลการวิจัยมาใช้พัฒนา ปรับปรุงการบริหาร การศึกษา ให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

(2) ควรส่งเสริม สนับสนุนให้ความรู้และจัดหาคอมพิวเตอร์ให้กับโรงเรียน เพื่อจะได้นำไปใช้ในการบริหารการศึกษา และการเรียนการสอน นักเรียน เพื่อให้เกิดความเจริญก้าวหน้า ทันสมัยในยุคโลกาภิวัตน์

(3) ควรส่งเสริม สนับสนุน จัดการอบรมสัมมนา ให้กับผู้บริหารโรงเรียนในเรื่อง การบริหารการศึกษาในยุคใหม่ และเรื่องอื่นๆ เพื่อให้มีความพร้อมที่จะรับกับสถานการณ์ใหม่ๆ ที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา รวมถึง เรื่องคุณธรรมของผู้บริหารควบคู่ไปด้วย

(4) ควรส่งเสริมให้ผู้บริหารโรงเรียนได้ไปศึกษาดูงานหาความรู้ และประสบการณ์ ในสถาบันที่มีการจัดการศึกษา ที่ประสบความสำเร็จ ในต่างประเทศ เพื่อให้เกิดวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล และสามารถนำมาใช้ ในการพัฒนาการศึกษา ให้ทัดเทียมกับอารยะประเทศ

2) ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารโรงเรียน

จากผลการวิจัย ผู้บริหารโรงเรียน มีสมรรถภาพในภาพรวม อยู่ในระดับ "มาก" ทุกด้าน แต่ถ้าพิจารณาเป็นรายข้อแล้ว มีเพียงเล็กน้อยที่ อยู่ในระดับ "ปานกลาง" ผู้บริหารโรงเรียนควรปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้ อยู่ในระดับสูงขึ้น ดังนี้

(1) ควรศึกษาหาความรู้ใหม่ๆ เพิ่มเติมอยู่เสมอ เช่น ความรู้เกี่ยวกับศาสตร์ทางคอมพิวเตอร์ การวิจัยทางการศึกษา เพื่อที่จะได้นำมาใช้ในการพัฒนาการบริหารการศึกษา ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยการอบรม ประชุม สัมมนาหรือ ไปศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น เพื่อให้มีความรู้ความสามารถ ทันท่วงที และนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษา

(2) ควรบริหารงานในโรงเรียนโดยใช้หลักของประชาธิปไตยให้มากขึ้น ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้ร่วมงาน ควรให้ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วม ในการตัดสินใจและร่วมปฏิบัติงานในด้านต่างๆรวมทั้งเสริมสร้างขวัญ ให้กำลังใจในการ ทำงานซึ่งจะทำให้ผู้บริหารได้รับ ความร่วมมือ ร่วมใจ จากผู้ร่วมงานด้วยความ เต็มใจ ทำให้เกิดผลดีต่อการพัฒนาการศึกษา

(3) ควรเอาใจใส่พยายามแก้ไขข้อขัดแย้งในการบริหารงานโดยทันทีทันใด ลดและขจัดปัญหา อันเนื่องมาจากการปฏิบัติงานร่วมกัน ด้วยวิธีที่เหมาะสม

(4) ควรสนใจในการศึกษาดูงาน การบริหารของโรงเรียนอื่นที่ ประสบความสำเร็จ เพื่อจะได้นำมาพิจารณา ปรับปรุง ส่งเสริม จัดการศึกษา ให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

3) ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

(1) ควรศึกษา สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียน ที่ได้รับรางวัล ดีเด่น

(2) ควรศึกษาความสัมพันธ์ ระหว่างสมรรถภาพของผู้บริหาร วิทยฐานะกับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา

(3) ควรศึกษา เปรียบเทียบสมรรถภาพของผู้บริหาร โรงเรียน ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ว่ามีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาอย่างไร